

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen

Actieplan



september 2017

Inleiding

De overheid koopt per jaar voor ongeveer 73,3 miljard euro in en heeft daarmee een belangrijke invloed op het milieu en sociale aspecten, hier en in andere landen. Bewust en gericht maatschappelijk verantwoord inkopen vormt een krachtig instrument om belangrijke duurzaamheidsdoelstellingen te bereiken.

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVI) betekent dat bij de inkoop van producten, diensten en werken de effecten op People (mensen), Planet (planeet/milieu) en Profit/Prosperity (winst/welvaart) worden meegenomen. Met andere woorden: zorg voor verantwoord inkopen, waardoor wij op een positieve wijze bijdragen aan de maatschappij in de directe omgeving, elders op de aarde en het milieu. Hierdoor putten wij de aarde en haar bevolking niet uit.

Het ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft samen met overheden in Nederland het manifest maatschappelijk verantwoord inkopen (Manifest MVI) opgesteld. In het Manifest MVI zijn ambities vastgelegd die verder gaan dan het toepassen van minimumeisen. Overheden geven na het tekenen van het manifest in een actieplan aan hoe zij uitvoering gaan geven aan MVI binnen hun organisatie. Alkmaar heeft op 9 maart 2017 het Manifest MVI ondertekend.

Dit actieplan geeft aan op welke manier de gemeente Alkmaar Maatschappelijk Verantwoord Inkopen implementeert. Centraal staan communicatie en het praktische uitvoerbaarheid. Het gemeentelijk duurzaamheidsprogramma gecombineerd met de activiteiten geven een totaal beeld van onze inzet voor MVI.

Voor Alkmaar

Maatschappelijk Verantwoord Inkopen, natuurlijk doet de gemeente Alkmaar dat! Met het ondertekenen van het manifest heeft de gemeente dit bevestigd. Vanuit dit standpunt is het actieplan opgesteld.

De visie voor dit actieplan is tweeledig:

1. bekendheid geven aan MVI aan collega's en partners
2. het praktisch uitvoering geven aan MVI

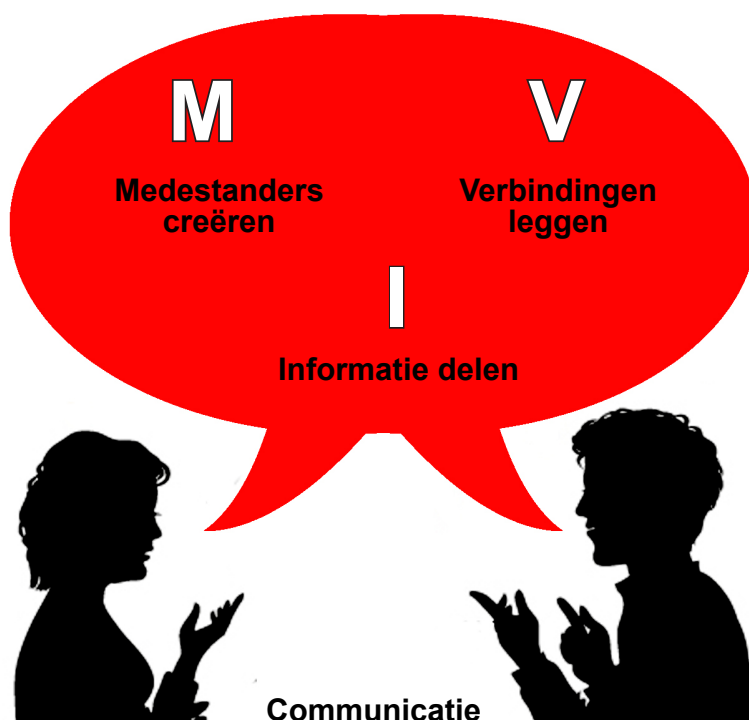
1. Bekendheid geven aan MVI aan collega's en partners

Een duidelijke en eenduidige verklaring van MVI, die eenvoudig herhaald en verspreid kan worden is belangrijk. Communicatie heeft dus een centrale rol in het proces van bekendheid geven aan MVI. Daarnaast is communicatie een belangrijk middel om draagvlak te creëren, om MVI te borgen in onze organisatie en in die van onze partners. Communicatie wordt op verschillende manieren ingezet gericht op:

- Medestanders creëren
- Verbindingen leggen
- Informatie delen

2. Het praktisch uitvoering geven aan MVI

MVI blijft geen algemene kreet, maar het wordt vertaald naar concrete uitwerkingen. Praktische voorbeelden van hoe je MVI kan toepassen voor de verschillende duurzaamheidsthema's maken het eenvoudig om bij een aanbesteding MVI mee te nemen. Centraal staat het leren van elkaar, elkaar inspireren en met elkaar een overzicht van mogelijkheden en kansen creëren. Dit is een proces dat start met de bekendmaking van MVI, los staat van een aanbesteding en nooit eindigt.



Duurzaamheidsprogramma

De gemeente Alkmaar heeft het duurzaamheidsprogramma. Een programma dat zich volledig richt op het duurzamer maken van de gemeente, de gemeentelijke organisatie en haar partners in stad, landelijk gebied en de regio. In het programma 2016-2020 ligt de focus op: opwekken van duurzame energie, besparing op het verbruik van fossiele energie en een duurzame gemeente. De gemeente stimuleert, faciliteert, participeert en is niet de belemmerende factor.

Duurzame energie

Er wordt ingezet op verschillende vormen van duurzame energie. Naast het uitbreiden van het warmtenet van HVC krijgt biomassa vergassing een steeds grotere rol (biomassa kenniscluster in Alkmaar). Tenslotte wordt zonne-energie gestimuleerd.

Energiebesparing:

Voor gebouwen wordt ingezet op maatregelen bij bestaande gebouwen, maar ook energie-neutrale nieuwbouw. Daarnaast wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn van circulaire bedrijventerreinen. Duurzame mobiliteit richt zich op elektrisch en uitstootvrij rijden.

Duurzame gemeente:

De gemeente heeft een voorbeeldfunctie en zet daarom in op het verduurzamen van de eigen bedrijfsvoering. Concreet doen wij dit door afval te scheiden, afval te verminderen, energiebesparing toe te passen, aansluiting op het warmtenet, zonnepanelen op daken van onze gebouwen en duurzaam inkoop. Het is onderdeel van de organisatievisie en opgenomen in alle facilitaire onderdelen en processen.

MVI

Elke aanbesteding is verschillend, waardoor er ook verschillende kansen en mogelijkheden zijn voor het toepassen van MVI. De duurzaamheidsthema's waar wij als gemeente Alkmaar in ieder geval aan werken in het kader van MVI zijn: circulaire economie, biobased, internationale sociale voorwaarden, Social Return on Investment en milieuvriendelijk (energieopwekkend, klimaat neutraal, etc.).

Activiteiten

Ondertekenen Manifest MVI:

- Doel:* Door de inzet van overheden een aanzienlijke bijdrage leveren aan MVI
- Communicatie:* Verbinden
- Omschrijving:* De gemeente Alkmaar heeft net als vele andere gemeenten het manifest maatschappelijk verantwoord Inkopen van het ministerie van Infrastructuur en Milieu ondertekend op 9 maart 2017. Hiermee heeft zij zich verplicht gesteld om zich meer in te zetten voor MVI dan de minimumeisen. De ambities en acties hoe zij dit doet worden vastgelegd in een actieplan. Deze wordt vastgesteld door B&W.

Pamflet:

- Doel:* eenvoudige handleiding voor het team inkoop
- Communicatie:* Informeren
- Omschrijving:* Aan de hand van een pamflet wordt kort en in eenvoudige taal uitgelegd wat MVI en de verschillende duurzaamheidsaspecten inhouden. Tevens wordt in een stappenplan aangegeven welke acties voor MVI in welke fase van de aanbesteding gedaan moeten worden.

Aanbestedingstabel:

- Doel:* overzicht van alle aanbestedingen en de kansen per duurzaamheidsaspect
- Communicatie:* Informeren
- Omschrijving:* Alle aanbestedingen per productgroep van de gemeenten en de duurzaamheidsaspecten zijn tegenover elkaar gezet. Per aanbesteding en duurzaamheidsaspect wordt aangegeven met welke ambitie deze wordt toegepast; basis, significante verbetering/reductie of maximaal. Een ambitieweb maakt dit beeldend.

Factsheets:

- Doel:* een overzicht van maatregelen om over te nemen en te inspireren
- Communicatie:* Informeren
- Omschrijving:* per duurzaamheidsaspect een overzicht maken van maatregelen die getroffen kunnen worden om aan MVI bij te dragen. Deze informatie verzamelen wij van andere overheden, maar ook van onze eigen gemeente. De lijst wordt actueel gehouden en is beschikbaar op Alkmaar+.

Expertgesprekken (intern) onder begeleiding expertpool:

- Doel:* MVI kennis delen en kansen en mogelijkheden per aanbesteding bedenken
- Communicatie:* Medestander, informeren
- Omschrijving:* de vak-experts informeren over MVI en samen met hen de kansen per duurzaamheidsaspect in beeld brengen voor hun eigen aanbesteding. Onder begeleiding van de expertpool.

Kennisdelen partners:

- Doel:* draagvlak bij partners creëren voor MVI en kennisdeling
- Communicatie:* verbinden en informeren
- Omschrijving:* als ambassadeur van MVI delen wij onze kennis en ervaring ook met onze partners, Stadswerk en Alkmaar Sport. Daarnaast organiseren wij kennisuitwisseling met HVC en HHNK.

Regiobijeenkomst ministerie M&I:

- Doel:* kennis met elkaar delen en een netwerk MVI opbouwen
- Communicatie:* verbinden en informeren
- Omschrijving:* Als gastgemeente presenteren wij wat het Manifest MVI binnen onze organisatie betekent en hoe wij tot een actieplan zijn gekomen. Vragen als: welke kansen/mogelijkheden maar ook welke uitdagingen zijn er, komen zeker langs!

Afdeling inkoop opleiden:

- Doel:* alle medewerkers inkoop hebben een goede basiskennis van MVI
- Communicatie:* medestanders en informeren
- Omschrijving:* aan de hand van het pamflet en mogelijk een korte opleiding worden alle medewerkers inkoop op gelijke wijze geschoold. Zij zijn verantwoordelijk voor het meenemen van MVI in de aanbestedingen en kunnen korte uitleg geven over de verschillende duurzaamheidsaspecten en MVI.

Coördinator:

- Doel:* kennis actueel houden en overzichten aanvullen/verbeteren
- Communicatie:* informeren
- Omschrijving:* 1 persoon laat zich jaarlijks bijscholen over de actuele ontwikkelingen mbt MVI. Deze persoon is verantwoordelijk voor het delen van de actuele kennis binnen het team inkoop. Tevens vult deze de lijst met maatregelen aan, zodat de opgedane kennis direct beschikbaar is. Ook kan deze persoon bij een gesprek over de inkoopstrategie als expert aanschuiven.

Businesscase uitschrijven:

- Doel:* inzichtelijk maken wat het verdienmodel is van MVI
- Communicatie:* medestanders
- Omschrijving:* als MVI bij een aanbesteding wordt meegenomen, dan vraagt dit in de meeste gevallen om een extra investering. Aan de hand van een businesscase wordt in woord inzichtelijk gemaakt dat deze investering op een andere plek in de keten winst genereert. Het betreft vaak winst voor het milieu en/of de maatschappij, niet financieel. Dit kan zijn in Alkmaar, maar ook elders op de aarde.

Expertmarkt:

- Doel:* innovatie/kennis van de markt samenbrengen met de wens van de overheden
- Communicatie:* medestanders, verbinden en informeren
- Omschrijving:* een expertmarkt wordt minimaal een jaar voor de aanbesteding gaat plaatsvinden georganiseerd. Bij deze bijeenkomst tonen de marktpartijen de innovaties en hun kennis op het productgebied. Daarnaast vinden gesprekken plaats tussen de markt en de overheden. Ook kunnen overheden met elkaar in gesprek gaan om te komen tot een uitvraag met een duidelijke focus. Dit maakt innoveren voor de markt verdienstelijk.

Promotie intern:

- Doel:* breed presenteren dat wij aan MVI doen binnen de gemeente
- Communicatie:* informeren en medestanders
- Omschrijving:* duidelijke en eenduidige presentatie van Maatschappelijk Verantwoord Inkopen aan de organisatie. Hierbij wordt het onderwerp helder toegelicht, maar ook de kennisdragers zichtbaar gemaakt. Inkoop is aanspreekpunt.

Planning MVI

Mrt.



- Ondertekenen Manifest MVI
- Kennis opbouwen o.a. Nevi, Ministerie, Pianoo
- Samenwerkingsverband Hoorn en Buch

Juli



- Pamflet opstellen
- Aanbestedingstabel invullen
- Factsheet opstellen
- Kennisdelen HVC
- Actieplan opstellen

Sept.



- Experttafelgesprekken (intern) onder begeleiding expertpool
- Management en directie raadplegen
- Faciliteren Regiobijeenkomst van het ministerie M&I
- Afdeling inkoop opleiden
- Coördinator MVI aanwijzen
- Start pilots aanbesteding met MVI
- Businesscase uitschrijven
- Promotie intern
- Kennisdelen met Stadswerk, Alkmaar Sport, HHNK
- Start organisatie Expertmarkt samen met Hoorn en BUCH

2018



- Expertmarkt
- Alle aanbestedingen met MVI
- Actueel houden kennis MVI
- Voorbeelden delen
- Lijst maatregelen/factsheets aanvullen
- Evalueren